

Γένεση κατά την Στωική κοσμογονία (Αθανάσιος Κορώνης, MSc στην Ορθόδοξη Θεολογία - Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι μονάδες του κόσμου αποτελούσες ένα ενιαίο σύνολο, το οποίο συνέχει το πνεύμα του θεού με την μορφή του «τόνου», συνδέονται μεταξύ τους με την «συμπάθεια», η οποία είναι παγκόσμια για την επίτευξη της οποίας συμβάλλουν όλα ανεξαιρέτως τα όντα. Η εφεύρεση της «συμπάθειας» εξηγεί την μετάδοση της ενέργειας εξ αποστάσεως και την αλληλοεπίδραση των όντων. Είναι αυτή ακριβώς η αμοιβαιότητα στη σχέση των σωμάτων που επιτρέπει στα ουράνια σώματα να επεμβαίνουν στο γήινο γίνεσθαι και κυρίως στις τύχες των ανθρώπων επηρεάζοντας τες. Αλλά και η γη επεμβαίνει στην ζωή των ουρανίων σωμάτων τρέφοντας τα με την εξάτμιση των υδάτων της. Η συμπαντική επίδραση των πάντων στα πάντα γέννησε την αστρολογία και την μαντική. Η συλλογιστική των πιστών τους βασίζεται στη πεποίθηση ότι ενώ το σύμπαν είναι ενιαίο μπορούμε γνωρίζοντας τα σημάδια της εμφάνισης των γενικών γεγονότων να προβλέψουμε τα επιμέρους γεγονότα. (Γεωργούλης, 2008: 378-379)

Η κοσμολογική εικόνα των Στωικών είναι ολιστική. Όλα τα είδη , (άνθρωπος δένδρα πουλιά διάφορα αντικείμενα) είναι μεν ξεχωριστές οντότητες, αλλά ανήκουν σε ένα ευρύτερο όλο σε ένα πλατύ αλλά πεπερασμένο σύνολο. Η ύπαρξη τους οφείλεται στους άπειρους συνδυασμούς της ενεργητικής και της παθητικής ύλης. Συγκεκριμένα αποτελούν τις ποιοτικές μεταλλάξεις αυτών των συνδυασμών. Ο συνδυασμός της ύλης και της ενέργειας, η γενεσιουργός αιτία των πάντων αποτελεί το υπόστρωμα, την πρώτη από τις τέσσερεις Στωικές «κατηγορίες» ή «γένη». Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τα «ποιά» τα πράγματα, δηλαδή, όπως ο άνθρωπος ή τα ζώα με συγκεκριμένες ιδιότητες. Τρίτες στη σειρά βρίσκονται οι «διαθέσεις» («πως έχοντα») τα δευτερεύοντα, δηλαδή, χαρακτηριστικά τους. Τέλος υπάρχουν οι διαθέσεις «εν σχέση προς» («προς τι πως έχοντα»). Οι σχέσεις, δηλαδή των πραγμάτων μεταξύ τους. Όπως για παράδειγμα ή σχέση τους στον χώρο,(κάποιος π.χ. βρίσκεται μπροστά ή πίσω από κάποιον άλλο) ή η συγγενική κατάσταση τους , όπως η σχέση που χαρακτηρίζει τον πατέρα και το γιό ή αδελφού και αδερφής. Σε αυτή την κατηγορία το πράγμα που κατέχει τις διαθέσεις παραμένει σταθερό παρόλο που αυτές είναι δυνατόν να αλλάξουν. Μπορεί η σχέση που ορίζει το Β δεξιά του Α να αλλάξει αν το Α παραμείνει ακίνητο και μετακινηθεί το Β προς τα αριστερά του ή ένας πατέρας παύει να είναι πατέρας αν πεθάνουν τα παιδιά του.(Sharples,2002:89)

Εντός των «ποιών» τα οποία είναι σώματα, ενσωματώνονται διάφορες καταστάσεις μέσω των οποίων εκδηλώνονται μη υλικές ποιότητες . Όπως η

κατάσταση της ενσώματης ψυχής κάποιου είναι η αρετή. Μέσα από αυτή την συνύπαρξη αποκτά σώμα και η ίδια ξεφεύγοντας έτσι από την αφηρημένη έννοια. Ο στωικός κόσμος είναι υλικός και εκφέρεται με τα σώματα. Ότι είναι ασώματο και δεν είναι ιδιότητα κάποιου ενσώματου, υφίσταται μεν, αλλά είναι ανύπαρκτο (είναι). Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν και τα λεκτά οι έννοιες, δηλαδή ορισμένων λέξεων, ο χρόνος, ο χώρος και το διάστημα πέρα από τα όρια του κόσμου. (Sharples,2002:90)

Οι ποιοί διακρίνονται σε ιδίως ποιούς οι οποίοι προσδιορίζονται από ειδικά ατομικά χαρακτηριστικά, όπως, π.χ. ο άνθρωπος σαν συγκεκριμένο άτομο ή πρόσωπο και σε κοινώς ποιούς οι οποίοι εκφράζουν γενικές έννοιες των ειδών, όπως η έννοια του ανθρώπου ή της ανθρωπότητας. Οι κοινώς ποιοί είναι πρωτεύοντες όταν έχουν περιεχόμενο, όταν ενυπάρχουν, δηλαδή, εντός τους μόνο μεμονωμένες υπάρξεις του είδους που αντιπροσωπεύουν, π.χ. άνθρωποι. Οι καθολικές έννοιες, όπως η γενική έννοια του ανθρώπου θεωρούνται νοητικές κατασκευές. Οι Στωικοί πιστεύουν ότι οι συγκεκριμένες υλικές οντότητες είναι ιδιαίτερα μέρη της ολότητας του σύμπαντος. (Sharples,2002:90-91)

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)